

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az ítéltábla a Dr. Németh Péter Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Németh Péter László pártfogó ügyvéd) által képviselt **felperesnek** dr. Takácsné dr. Takács Dóra jogtanácsos által képviselt **I.r.**, Dr.Tóth Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Halász Attila ügyvéd) által képviselt **II.r.**, dr. Dely Levente jogtanácsos által képviselt **III.r. alperesek** ellen **közigazgatási jogkörben okozott kártérítés megfizetése** iránt indított perében a Vas Megyei Bíróság 2009. október 8. napján kelt 18.P.20.096/2009/27. számú ítéletével szemben a felperes által 30., 31. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

Í T É L E T E T

Az ítéltábla a megyei bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. és III. rendű alpereseknek fejenként 25.000.- (azaz huszonötezer) Ft, a II. rendű alperesnek 10.000.- (azaz tízezer) Ft másodfokú perköltséget.

A 762.000.- (azaz hétszázhatvankettőezer) Ft feljegyzett fellebbezési illetéket, és a felperes pártfogó ügyvédjének másodfokú munkadíját az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

A felperes keresetében az I. rendű alperest 3.700.000.-Ft és ennek 2008. április 8-tól járó kamatai, a II. rendű alperest 4.000.000.-Ft és ennek 2006. január 25-től járó kamatai, míg a III. rendű alperest 5.000.000.-Ft és ennek 2005. július 28-tól járó kamatai megfizetésére kérte kötelezni. Előadta, hogy a III. rendű alperes 2005. június 27-én úgy sorolta IV. biztonsági csoportba, hogy semmit nem követett el, sőt előzőleg több mint hússzor jutalmazták. Elkülönítésének, valamint különleges biztonsági körletbe helyezésének sem volt alapja.

A II. rendű alperes a kártérítési igényt elutasító határozatában nem valós okokat tüntetett fel, a II. rendű alperesnél fegyházaskörülmények között tartották fogva.

Az I. rendű alperes 2008. április 7-én jogellenesen sorolta ismét IV. biztonsági csoportba. Itt 2008. május 15-ig fegyházaskörleten, ténylegesen magánelzáráson tartották, a parancsnok egyedi utasítását nem közölték. A IV. biztonsági csoportba sorolása nem volt megalapozott.

A felperes álláspontja szerint iratait nem megfelelően kezelték, mely börtönbüntetése foganatosítására kihatással volt. Nevelési anyagát csak 2009. január 12-én tekinthette meg.

Mindhárom alperesnek felróható, hogy zárt zárkaajtó mellett tartották fogva, a többi elítélttel nem kommunikálhatott, a szabadlevegőn bilincsen volt, nem sportolhatott, munkahelyétől megfosztották, hozzátartozói csak úgy látogathatták volna, ha őket plexi választja el. Elzárása, elszigetelése, a mozgás, a kapcsolattartás, a kommunikálás korlátozása lelki sérüléseket okozott, emiatt nem vagyoni kára keletkezett.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Az I. és a II. rendű alperesek a tudomásukra jutott többletinformációra hivatkoztak, és utaltak arra, hogy a IV. biztonsági csoportba sorolás okairól a felperest nem kellett tájékoztatniuk. A III. rendű alperes szerint a sérelmezett intézkedések tartalmával kapcsolatos tények államtitoknak minősülnek.

Az I. rendű alperes arra hivatkozott, hogy a IV. biztonsági csoportba sorolás célja biztonsági jellegű, rendkívüli esemény megelőzése, megakadályozása volt. A parancsnok egyedi utasításával joggal intézkedett a zárka folyamatos zárva tartásáról. A zárka elhelyezése a börtönös és a fegyházaskörletben megegyezik. Vitatta, hogy a felperes 2008. május 15-ig ténylegesen magánelzáráson lett volna.

A II. rendű alperes hivatkozott arra is, hogy a IV. biztonsági csoportú besorolást a korábbi nevelési anyag alapján tartotta fenn, nem vonhatta kétségbe a III. rendű alperes által alkalmazott korábbi biztonsági intézkedéseket, és a felperes nála átmeneti jelleggel, rövid ideig volt fogva.

A megyei bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 50.000.-Ft, a II. rendű alperesnek 25.430.-Ft, míg a III. rendű alperesnek 52.240.-Ft perköltséget. Megállapította, hogy a felmerült 762.000.-Ft illetéket és a felperes részére kirendelt pártfogó ügyvéd díját az állam viseli.

Határozata indokolásában megállapította, hogy a felperes 2000. február 18-án került előzetes letartóztatásba, június 6-án megszökött, 2002. április 3-án fogták el. Ekkor kezdte el a 9 év 4 hónapi börtönbüntetés letöltését.

A III. rendű alperesnél 2002. április 22-től tartották fogva, előbb IV. biztonsági csoportba, majd III. biztonsági csoportba sorolva. 2002. május 21-től 2005. július 27-ig a karbantartó műhelyben dolgozott. 2005. július 27-én operatív információk alapján ismét a IV. biztonsági csoportba sorolták, 2005. november 4. és 9. között, majd november 16-tól biztonsági elkülönítést hajtottak végre. A korábbi elkülönítés oka az volt, hogy az I/1. körleten lőszert találtak, a lefolytatott vizsgálat azonban a felperes vétkességét nem állapította meg. A november 16-i újabb biztonsági elkülönítés alapjául operatív jelzés szolgált.

A Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnokságának határozata alapján a felperes 2005. november 18-tól 2006. január 24-ig különleges biztonságú körleten töltötte büntetését.

Az ítéleti tényállás szerint a III. rendű alperes a biztonsági csoportba sorolásról szóban tájékoztatta a felperest, így nem tisztázható, hogy jogorvoslati jogával élhetett-e. A különleges biztonsági körletbe helyezésről az országos parancsnokság által az intézet parancsnokához megküldött levél ismertetésével tájékoztatták az elítélteket.

A Legfőbb Ügyészség Büntetvégrehajtási Törvényességi Felügyeleti és Jogvédelmi Önálló Osztály 2006. január 27-én kelt iratában arról tájékoztatta a felperest, hogy a IV. biztonsági csoportba sorolása és különleges biztonsági körletbe helyezése megfelel a hatályos jogszabályi rendelkezéseknek, ezért panaszra tekintetében bv. törvényességi felügyeleti és jogvédelmi ügyészi intézkedésre nincs lehetőség.

A felperes börtönbüntetését 2006. január 24-től 2006. július 6-ig a II. rendű alperesnél IV. biztonsági csoportba sorolt elítéltként töltötte. E közben többször terjesztett elő panaszt, és kétszer a **Helység 1-i** Rabkórházban is kezelték. 2006. július 6-tól közel két évet töltött a felperes a **Helység 2-i** BV. Intézetben, 2008. április 7-én pedig az I. rendű alperesi intézetbe szállították. Itt kezdetben fegyház körleten, egyszemélyes zárkában helyezték. Újból IV. biztonsági csoportba került besorolásra, melyet a felperes tudomásul vett, és úgy nyilatkozott, hogy jogorvoslati jogával nem kíván élni.

Az intézet parancsnoka 2008. április 9-én egyedi utasítást adott ki, melyben egyebek mellett az is szerepel, hogy a zárka ajtaját zárva kell tartani. A felperes besorolását az I. rendű alperes 2008. május 15-én felülvizsgálta, a felperest III. biztonsági csoportba sorolta, és börtönfokozatú elítéltek részére kijelölt körletbe helyezte el.

Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint a felperes a IV. biztonsági csoportba sorolásával, elkülönítésével, illetve különleges biztonsági körletbe helyezésével kapcsolatban számos szervnél élt panasszal. A Magyar Helsinki Bizottság úgy tájékoztatta őt, hogy a felperes által közölt körülmények mellett a zárka ajtajának napközbeni zárvatartása aggályos lehet. Az ez irányú panasznak a Bv. országos parancsnoka is helytadott, de a II. rendű alperes hasonló intézkedését jogszerűnek tartotta.

Az adatvédelmi biztos arról tájékoztatta a felperest, hogy a különleges biztonságú körletbe való helyezését kiegészítő információk indokolták, melyeket a Bv. érdekeire való tekintettel a felperes nem ismerhet meg.

A bíróság megállapította, hogy a felperes az alperesekkel szemben kártérítési igényt terjesztett elő, az I. rendű alperes parancsnoka az elutasító határozatban kifejtette, hogy az egyedi intézkedésének meghozatala rendkívüli események megelőzése érdekében feltétlenül indokolt volt, tekintettel a kiegészítő információkra (befejezett szökés, szökés előkészülete, korábbi különleges biztonságú körletben való elhelyezés).

A II. rendű alperes a kárigényt elutasító határozatában ugyancsak a többletinformációkra, és a felperesre vonatkozó előzményi adatokra utalt (szökés és szökés tervezése).

A III. rendű alperes a kárigény elutasítása körében kifejtette, hogy a különleges biztonságú körletbe helyezéssel kapcsolatosan előterjesztett panasz elbírálására hatásköre és illetékessége nincs, erről az országos parancsnokság dönt, az egyéb sérelmezett intézkedéseket pedig törvényesnek és megalapozottnak ítélte.

A megyei bíróság ítélete jogi indokolásában a Ptk. 339. § (1) és 349. § (1) bekezdésére figyelemmel kiemelte, hogy a közhatalmat gyakorló jogalkalmazó szerv felelősségét a

következetes bírói gyakorlat alapján csak olyan kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedés alapozza meg, amely okozati összefüggésbe hozható a sérelmet szenvedett kárával. A jogalkalmazó szerv a kártérítési felelősség alól mentesül, ha az ügyben megállapított tényállás az alkalmazandó jogszabály többféle értelmezését veti fel.

A megyei bíróság az 1979. évi 11. tvr. (Bv.tvr.) 2. § (4) bekezdésre tekintettel kiemelte, hogy az elítéltet a büntetés és az intézkedés végrehajtása során jogorvoslati jog illeti meg. A 43. § (4) bekezdése szerint a magánelzárást kiszabó határozat ellen az elítélt fellebbezéssel élhet, melyet a határozat közlésekor nyomban be kell jelentenie. A fellebbezésnek a magánelzárás végrehajtására halasztó hatálya van.

A bíróság kiemelte, hogy a felperes jogorvoslati jogával egyetlen alkalommal sem élt, ugyanakkor arra vonatkozó utalás, hogy jogorvoslati jogáról lemondott volna, az iratok között csupán az I. rendű alperes általi IV. biztonsági csoportba sorolással kapcsolatban található (2008. április 7.).

A megyei bíróság a 6/1996.(VII.12.) IM. rendelet (a továbbiakban R) 45. § (1) bekezdése a.) és b.) pontjának, a 42. § (2) bekezdés a)-b.) pontjának, a (3) bekezdés b.) pontjának, a 44. § (1) és (2) bekezdés rendelkezéseinek, a 46. § (1) bekezdésének, a 47. § (3) bekezdés a.) és b.) pontjának, valamint a rendelet 52. §-ának számbavétele alapján úgy foglalt állást, hogy a III. rendű alperes által alkalmazott IV. biztonsági csoportba sorolás, illetve biztonsági intézkedések nem voltak jogszerűtlenek. A korábbi szökésen túlmenően 2005 júliusában és novemberében a III. rendű alperes operatív információk alapján olyan jelzésekhez jutott, amelyekből újabb szökésre lehetett következtetni. Rámutatott a bíróság, hogy az operatív információk mibenlétét a bíróság már nem vizsgálhatta, hisz a felperes által sem vitatottan az 1995. évi LXV. Tv. 1. számú mellékletének 81. pontja szerint azok államtitoknak minősülnek.

A 2005. november 4-i elkülönítés kapcsán megállapítást nyert, hogy a körletben talált lőszer nem volt a felperessel összefüggésbe hozható, de kirívó jogsértés ez esetben sem állapítható meg. A 2005. november 16-i biztonsági elkülönítésnek nem a megtalált fűrészlap képezte az alapját, ugyanakkor annak indokairól a felperest az alperesek nem tájékoztathatták.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a II-III. rendű alperesek alappal hivatkoztak arra, hogy a biztonsági csoportba soroláskor nem tekinthettek el a korábbi nevelési anyag tartalmától. Alapos okkal következtethettek arra, hogy a felperes szökést kísérel meg, ezért az ajtók zárva tartása sem kifogásolható. Különleges biztonságú körleten az ajtót eleve zárva kell tartani, az erre irányuló döntést a BV. Országos Parancsnoksága hozta.

Megállapítható, hogy az I. rendű alperes a felperest 2008. április 7-től május 15-ig - mint IV. biztonsági csoportba sorolt elítéltet - a fegyház fokozatú elítéltek elhelyezésére kialakított épületben tartotta fogva, azonban egyrészt a felperes maga is elismerte, hogy a zárka elhelyezése e két körleten megegyezik, másrészt a felperes nem is ezt, hanem a biztonsági csoportba sorolást kifogásolta.

A megyei bíróság álláspontja szerint az alperesek nem sértették meg a Büntetésvégrehajtási Szervezetről szóló 1995. évi CVII. Tv. alapelveit, az arányos intézkedésre, a kínzás-, kényszervallatás-, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmára vonatkozó rendelkezéseket

(11. § (2) és (3) bekezdés). Ugyancsak irányadó volt a fogvatartás során e törvény 30. § (3) bekezdése, mely szerint nem hozható a fogvatartott tudomására a fogvatartás biztonságát érintő azon adat, mely olyan intézkedéssel kapcsolatban keletkezett, amelyet a fogvatartott törvényi rendelkezés következtében eltűnni köteles.

A kifejtettekre tekintettel részben a rendes jogorvoslati lehetőségek igénybevételének hiányára, részben pedig a kirívó, súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedések hiányára alapítva a megyei bíróság a felperes keresetét valamennyi alperessel szemben alaptalannak ítélte. A jogorvoslati lehetőségek igénybevételének elmulasztása terén utalt arra, hogy ezt a körülményt azokban az esetekben nem lehetett figyelembe venni a felperes terhére, amikor az sem volt megállapítható, hogy jogorvoslati jogával egyáltalán élhetett-e.

A felperes fellebbezésében az ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára való utasítását kérte. A felperes pártfogó ügyvédjének díját az alperesekre kérte terhelni.

A fellebbezés szerint az alperesek tanúsított magatartása kirívóan jogsértő volt és ez okozati összefüggésben áll a személyét ért kárral.

A III. rendű alperes jogsértése abban nyilvánult meg, hogy a felperest 2005. július 27-én a III. biztonsági csoportból IV. biztonsági csoportba helyezte. Az intézkedést követően jogorvoslati jogával nem élhetett, a III. r. alperes megsértette a Bv.tvr. 2. § (4) bekezdésében foglaltakat.

A III. rendű alperes egy állítólagos talált lőszerre hivatkozva, 2005. november 4-től 18-ig biztonsági elkülönítésbe helyezte, ugyanakkor bebizonyosodott, hogy a lőszer nem hozható a felperessel összefüggésbe. E tekintetben azonban nyomozást nem folytattak le, a felperest senki nem hallgatta meg.

Hivatkozása szerint új operatív jelzésre alapítva különleges biztonságú körletbe helyezték, ahol embertelen körülmények között töltötte jogerős büntetését, ugyanakkor a zárak nyitására alkalmas állítólagos eszköz elkészítésével kapcsolatosan fegyelmi eljárást nem folytattak le vele szemben.

A felperes megítélése szerint az ítélet tévesen hivatkozott a R. (valójában a Bv.tvr.) 43. § (4) bekezdésére, mivel ez a jogorvoslati forma fenytés kiszabása esetén vehető igénybe, azonban a felperes esetében ilyenről nem volt szó, fegyelmi eljárást nem kezdeményeztek vele szemben.

A felperes állította, hogy a III. rendű alperes jogsértő módon figyelmen kívül hagyta az R. 2. § (3) bekezdésében foglaltakat, mely szerint a tájékoztatás megtörténtét, és annak tudomásul vételét írásban kell rögzíteni. Nemhogy írásbeli, de még szóbeli tájékoztatást sem kapott.

Álláspontja szerint mindhárom alperes figyelmen kívül hagyta az adatkezelésre vonatkozó jogszabályokat, ellenkező esetben nem keletkezhetek volna eltérő adatok a nyilvántartásában. Az I. r. alperes perbeli nyilatkozata szerint a felperes 2003. és 2006. között volt különleges biztonságú körletben, valójában pedig 2005. november 18-tól 2006. január 24-ig tartózkodott ott. Az sem felel meg a valóságnak, hogy 2005. július 5-én IV. biztonsági csoportba sorolták, mert valójában 2005. július 27-én helyezték ebbe a csoportba. A nem megfelelő adatkezelés jogsértésnek tekinthető. Az I. r. alperes a 7-1/2008. számú egyedi utasításában rendelte el az elzárt magánzárkába történő elhelyezést, ezt az intézkedést azonban még a Bv. Országos Parancsnoksága is indokolatlannak találta.

A felperes indítványozta a III. r. alperes által államtitoknak minősített adatok nyilvánossá tétele, annak alátámasztására, hogy a felperessel szemben indokolatlan intézkedést rendeltek el és hajtottak végre. Indítványozta továbbá az elsőfokú bíróság által elutasított bizonyítási indítványainak teljesítését.

Az I. r. és a III. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet - helyes indokai alapján történő - helybenhagyását kérte.

A fellebbezés az alábbiak szerint nem megalapozott.

A megyei bíróság a jogvita eldöntéséhez szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a peradatok okszerű mérlegelésével helyes tényállást állapított meg, döntésével, annak indokaival az ítéletábra maradéktalanul egyetértett, a fellebbezésre figyelemmel csupán az alábbiakat emeli ki.

Az alperesek az R 42. § (3) bekezdés d) pontjában írtak megfelelő alkalmazásával sorolták a felperest IV. biztonsági csoportba. Ezen döntésük meghozatala során a korábbi szökés ténye mellett olyan operatív információkra is figyelemmel voltak, amelyek szerint a felperes újabb szökést tervez.

A biztonsági elkülönítésnek alapjául az R 46. § (1) bekezdése szolgált: a III. rendű alperes 2005. november 4-től 9-ig arra tekintettel alkalmazott biztonsági elkülönítést, mert a körletben lőszert találtak. Ugyanakkor a felperes vétkességét nem állapították meg, ezért az elkülönítés megszüntetésre került. A 2005. november 16. és 18. közötti újabb biztonsági elkülönítés és a 2005. november 18. és 2006. január 24. közti különleges biztonságú körletben való elhelyezés alapjául a felperes szökésére utaló operatív információk szolgáltak.

Az I. rendű alperes parancsnoka a felperesnek az I. r. alperesi intézetbe szállítását követően, a nevelési anyag figyelembevételével 2008. április 9-én a 7-1/2008. számú egyedi utasításával rendelte el a felperes zárkájának zárvatartását. Az R 41. § (5) bekezdése az intézet parancsnokát ezen intézkedésre feljogosította. Mindemellett a felperes magatartásának következtében, másrészt az intézkedés fenntartásának alapjául szolgáló körülmények hiányára figyelemmel mintegy 1 hónap múltán az intézkedés feloldásra került. A fenti intézkedések tekintetében helytállóan emelte ki az elsőfokú bíróság azt, hogy az R 44. § (2) bekezdése értelmében azok indokairól való teljeskörű tájékoztatást joggal tagadták meg az alperesek.

Az 1995. évi CVII. Törvény 30. § (3) bekezdése ugyancsak alapot szolgáltatott arra, hogy az alperesek a sérelmezett intézkedések indokait ne hozzák a felperes tudomására.

Helytálló a felperesi hivatkozás annyiban, hogy az R 2. § (3) bekezdése szerint az alpereseknek az egyes intézkedésekkel kapcsolatosan mindenképpen írásban kellett volna rögzíteniük a felperes jogorvoslati jogról való tájékoztatását, és annak tudomásulvételét. Erre azonban csak az I.r. alperes április 7-i intézkedése tekintetében került sor. Ezen körülmény értékelése során azonban figyelemmel kell lenni arra, hogy a felperes által kifogásolt alperesi intézkedések a fentebb leírtak szerint jogszerűek voltak, mindemellett a jogorvoslati jog gyakorlásának felperes általi elmulasztása ezen körülményekre tekintettel - ahogy arra az

elsőfokú bíróság ítéletében is rámutatott - a perben nem vonhatta és nem vonta maga után a Ptk.349. § (1) bekezdésében foglalt jogkövetkezmények alkalmazását.

A felperesi fellebbezéssel kapcsolatosan végezetül rámutat az ítélet tábla arra is, hogy az alperesek által a felperesről vezetett nyilvántartás nem ellentmondásos, nem tartalmaz eltérő adatokat. A felperes szabadságvesztésének végrehajtásával kapcsolatosan az alperesek által rendelkezésre bocsátott (és a perbeli tényállás megállapításának alapjául szolgáló) iratanyag a felperes fogvatartásának körülményeit pontosan és tényszerűen tartalmazza, csupán az I. rendű alperes jogi képviselője nyilatkozott tévesen a per során akként, hogy a felperes 2003-2006. között különleges biztonságú körletben volt helyezve. Ugyancsak tényszerűen és pontosan tartalmazza az alperesek nyilvántartása, hogy a felperes a III. rendű alperesnél 2005. július 27-én került IV. biztonsági csoportba. Nem állapítható meg tehát a nem megfelelő adatkezeléssel megvalósult jogsértés.

A fentebb kifejtettekre figyelemmel a Ptk.339. § (1) és 349. § (1) bekezdésének helyes alkalmazásával utasította el az elsőfokú bíróság a felperes kártérítési keresetét, figyelemmel arra, hogy az alperesek részéről kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedés nem valósult meg.

Az elsőfokú bíróság alappal mellőzte a "A" és "B" tanúkenti meghallgatására irányuló bizonyítási indítványt, hiszen a jogvita eldöntése tekintetében releváns körülmények a lefolytatott bizonyítási eljárás során, jórészt okiratok által feltárássra kerültek.

Arra is helyesen utalt a bíróság, hogy a kereseti kérelem jogalapjának hiányára figyelemmel a pszichológus szakértő kirendelése iránti indítvány teljesítése sem volt indokolt.

A kifejtettekre tekintettel az ítélet tábla a megyei bíróság ítéletét a Pp.253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alpereseknek a 32/2003.(VIII.22.) IM. rendelet 3. § (5) bekezdésére figyelemmel megállapított másodfokú perköltséget, míg a felperes személyes költségmentességére figyelemmel a 6/1986.(VI.26.) IM. rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a, valamint a 2003. évi LXXX. törvény 11/A. § (2) bekezdése alapján a fellebbezési illetéket és a pártfogó ügyvéd díját az állam viseli.

Győr, 2010. október 4. napján

Dr. Világi Erzsébet sk.	Dr. Maurer Ádám sk.	Dr. Havasiné dr. Orbán Mária sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó: